

Strategi for integration af nyankomne farsitalende i folkekirken

FOLKEKIRKENS
MELLEMKIRKELIGE RÅD

Introduktion

Følgende er et resume på dansk af rapporten

“A strategy for integration of Farsi speaking newcomers into the Danish church”,
som er udarbejdet af Sara Afshari for Folkekirkens mellemkirkelige Råd.

Sara Afshari er iranskfødt sociolog og teolog, Ph.d. fra University of Edinburgh
og medstifter af den kristne satellit-tv-station, Sat7 Pars.

I foråret 2018 har hun arbejdet som konsulent for Folkekirkens mellemkirkelige Råd,
hvor hun har undersøgt forholdene og behovene blandt farsitalende kristne
konvertitter i Danmark.

Layout: Zangenberg Design

Tryk: Jensen Print

ISBN: 978-87-87073-61-5

© Folkekirkens mellemkirkelige Råd

Folkekirkens mellemkirkelige Råd

Peter Bangs Vej 5B

2000 Frederiksberg

Email: interchurch@interchurch.dk

Web: www.migrantsamarbejde.dk

Indhold

Introduktion	4
Kapitel 1: Farsitalende konvertitter	5
Iran og Afghanistan	5
Konversion	5
Oplæring	6
Migration og integration	6
Opsummering	7
Kapitel 2: Farsitalende konvertitter i den anglikanske kirke i England	8
Kapitel 3: Undersøgelsens resultater	9
Hvad siger de farsitalende konvertitter?	9
Den kristne tro	9
Kirken	10
Opsummering	11
Hvad siger danske præster og kirkeledere?	11
Materialer og ressourcer	12
Konversion og dåb	12
Integration	12
Udfordringer	13
Opsummering	13
Kapitel 4: anbefalinger	14
Anbefaling 1 – Folkekirken skal gøres mere inkluderende	14
Anbefaling 2 – Folkekirken skal fokusere på kristen dannelse og uddannelse af konvertitter	14
Anbefaling 3 – Folkekirken skal udpege en farsitalende koordinator	15
Anbefaling 4 – Folkekirken skal støtte op om flygtninges og indvandreres kulturelle og sociale integration i det danske samfund	15
Anbefaling 5 – Folkekirken skal give menneskelig støtte til asylansøgere	15
Anbefaling 6 – Folkekirken skal lære af erfaringerne fra den engelske kirkes arbejdsgren Presence and Engagement	15

Introduktion

Et stort antal iranere og afghanere er i de senere år konverteret til kristendommen. Det skønnes, at mindst 2000 personer i Danmark med muslimsk baggrund er konverteret til kristendommen siden år 2000.¹ Det kalder på en reaktion fra folkekirken. For hvis kirken ikke formår at skabe rum for de konverterede kristne og inkludere dem i menighederne, vil de måske med tiden danne deres egne kirker eller der er risiko for, at de forlader troen helt. Folkekirkens mellemkirkelige Råd har ønsket at undersøge situationen for at finde frem til, hvordan menighederne kan understøttes i arbejdet og klædes på til opgaven, så de nye farsitalende kristne kan bevare deres tilhørsforhold til den kristne tro og til folkekirken. For at kunne gøre dette, er der tre skridt, som må tages:

For det første må vi forstå, hvordan folkekirken kan støtte konverterede flygtninge og indvandrere. For det andet må vi sikre os, at menigheder, der har budt flygtninge og indvandrere velkomne, er tilstrækkeligt klædt på til at løfte opgaven. For det tredje må folkekirken med udgangspunkt i det nationale niveau arbejde på at styrke sit engagement blandt marginaliserede religiøse grupper, herunder også blandt flygtninge og migranter. Målet med denne rapport er at give en række strategiske anbefalinger til, hvordan farsitalende konvertitter kan integreres både i den kristne tro og i den danske folkekirke. Da integration er en tovejsproces, indebærer det samtidig, at folkekirken bliver mere inkluderende og overvejer, hvordan man kan være kirke for indvandrere og flygtninge fra forskellige religiøse baggrunde.

1) Mogens Mogensen, Døb og religionsskifte, 2005. Her gør Mogensen rede for, at 735 konverterede i Danmark mellem 2000-2004, heraf var 304 med muslimsk baggrund. Desuden lavede Folkekirkens mellemkirkelige Råd i 2016 en rundspørge, hvor det blev estimeret, at mindst 500 mennesker var blevet døbt eller havde påbegyndt dåbsforberedelse i de første 9 måneder af 2016.

Kapitel 1:

Farsitalende konvertitter

Iran og Afghanistan

Der er to primære faktorer, som har betydning for, at så mange iranere konverterer til kristendommen i disse år. Den ene er den socioreligiøse og politiske situation i Iran. Den anden er globaliseringen, som har betydet, at information spredtes gennem nye medier og netværk. Kombinationen af disse to faktorer har resulteret i en meget kompleks situation, hvor religion, samfund og politik i det nuværende Iran skaber spændinger og konflikter. Revolutionen i 1979, hvor ayatollah Khomeini etablerede en islamisk stat i en teokratisk form og styrede alt med guddommelig autoritet, førte til, at mange blev skuffede og vendte sig væk fra islam. Samtidig har globaliseringen åbnet for tanken om, at individet selv kan tage stilling til, hvad man vil tro på.

Der er ikke lige så mange afghanere, der er konverteret til kristendommen, som der har været blandt iranere. Ikke desto mindre ses et relativt højt antal afghanske konvertitter siden år 2015 i for eksempel Tyskland, Finland, Holland og Danmark. Afghanistan er i dag præget af islam i en sådan grad, at alt fra politik til samfundsnormer og identitet er bundet op på islam. Flere områder, for eksempel Helmandprovinsen, bliver styret af Taliban. Her er der strenge straffe, hvis man ikke retter sig efter reglerne. Mange afghanere er bekymrede for, at Afghanistan er ved at vende tilbage til religiøs ekstremisme igen. De flygter derfor ud af landet og søger især mod Europa.

I de øvrige lande i Mellemøsten, hvor der ses en stigende islamisk ekstremisme og religiøst motiveret vold, kan man forudsige et lignende mønster blandt arabere og andre muslimske grupper, hvor der opstår en desillusion over for islam og en søgen efter andre alternativer.

Konversion

Selve forestillingen om det at konvertere er kontroversiel i islam. Der findes derfor heller ikke nogen direkte oversættelse af ordet ”konversion” til hverken farsi eller arabisk. Det betyder, at den enkelte selv må udtrykke og fortolke, hvad vedkommende lægger i ordet.¹ For mange muslimer er det en lang proces at konvertere. Flere oplever at se syner eller drømme om Jesus, men da han også er en stor profet i islam, kan disse drømme ligeledes tolkes som en spirituel oplevelse, som særligt findes blandt sufier og shiitter. Drømme er dog for mange en stor hjælp i skiftet til en helt ny tankegang.

1) Ordet konversion er brugt i forbindelse med massekonversioner – for eksempel ”rekonversionen” af iranerne til islam i 1979 under ledelse af Khomeini. Personlig konversion bliver betragtet som en del af kristendommens indflydelse på islamisk kultur.

De fleste konvertitters historier indikerer, at deres konversion hovedsageligt drejer sig om at finde løsninger, når de er i nød, når de er ensomme i et fremmed land, eller når de ønsker et sted at høre til. På den måde kan konversion betragtes som både en beslutning og en proces.

Konvertitterne præges i høj grad af den undervisning, de modtager og har adgang til. Nogle er præget af en calvinsk forståelse af konversion, mens andre bygger på en mere luthersk forståelse. Hvis man studerer flygtninges vidnesbyrd, kan man desuden se, at det for mange ikke handler om frelse fra synd, men om frelse fra deres smerte i denne verden. For mange er synd og skyld erstattet med det at være et offer, der har brug for at blive reddet.

Oplæring

Mange afghanere læser ikke særlig godt. Det giver en udfordring i forhold til materialer til dåbsop-læring, hvor materialet skal være simpelt og ikke teksttungt. Den manglende læsekundskab kan be-tyde, at det er svært at vide, hvor meget afghanerne forstår i dåbsundervisningen og dermed også, om de forstår, hvad de konverterer til. Spørgsmålet om læsekundskab kan desuden føre til en følelse af underlegenhed blandt afghanerne. Underviser man dem sammen med iranere, skal man derfor være særligt opmærksom på denne gruppe. Derudover har afghanere ofte større vanskeligheder end iranere ved at acceptere den kristne troslære, for eksempel forståelsen af Jesus som Guds søn og forståelsen af treenigheden. De kæmper med de hellige skrifter, Koranen og Bibelen, og hvilken plads profeten Muhammed skal have. Det betyder, at den konverterede for en tid måske praktise-rer begge religioner, og at et mere markant skifte først sker senere i vedkommendes liv. Iranere er derimod mere sekulariserede og har som regel modtaget mindre religiøs undervisning. Derfor kan det ofte være nemmere for dem at acceptere den kristne troslære, hvorfor en transformation hurtig-ere finder sted. I samtaler med konverterede afghanere i danske kirker er det bemærkelsesværdigt, at deres forståelse af den kristne tro er meget begrænset. Derimod er deres kærlighed til Gud og Kristus dyb.

Migration og integration

Mange medier i Vesten har fremstillet flygtninges konversion til kristendommen som en udspeku-leret metode til at opnå asyl. Det er måske sandt for en lille gruppe konvertitter, men at se det som den eneste grund til at konvertere er naivt og forsimplet. På den anden side er det også forsimplet at se muslimers konversion alene som en søgen efter frelse fra synd og skyld gennem Kristus.

For mange muslimer, som bliver kristne i Europa, er deres konversion et udtryk for udøvelse af frihed. Deres personlige historie om, hvordan de blev kristne, indeholder ofte først en afstandtagen til islam og dermed en frigørelse fra deres gamle religion. Når de så bliver kristne, kan det betrag-tes som en erstatning for, hvad de har mistet, en rekonstruktion af deres religiøse identitet og en radikal personlig ændring i deres liv. Samtidig fungerer det også som et redskab for integration og forhandling ind i deres nye samfund.

Indvandrere og flygtninge med religiøs baggrund har ofte brug for et helligt sted, hvor de kan finde afklaring og mening med livet samt skabe en forbindelse til det guddommelige i svære tider. For eksempel anser stort set alle flygtninge kirken som et helligt sted, hvor de kan finde fred, hjælp og støtte. En person sagde: ”Når jeg kommer til kirken, forsvinder al min smerte”. Når så mange søger mod kirken, er det fordi de finder stor støtte i kirken i svære tider, mere end det er fordi, de bruger det i deres asylsager.

Konversion kan også være en del af en integrationsstrategi. Konversion kan i den forstand ses som en rekonstruktion af den religiøse identitet, hvor flygtninge og indvandrere gør brug af de redskaber, som er til rådighed i deres nye samfund.

Opsummering

Når muslimer konverterer til kristendommen i Europa, skal det ses som et komplekst fænomen, som omhandler en række erfaringer, motiver og processer. Den sociopolitiske og religiøse situation i hjemlandet samt den stigende globalisering, som gør ny information tilgængelig gennem nye medier og netværk, har stor betydning for, hvorfor mange muslimer forlader islam. Når muslimer konverterer til kristendommen i Europa, skal det ikke blot ses som en udspekuleret metode til at opnå asyl men som en del af en mere omfattende identitetsproces og personlig beslutning, der handler om at rekonstruere sin religiøse identitet i lyset af erfaringerne med at migrere til Europa og skulle integrere sig i et nyt samfund.

Kapitel 2: Farsitalende konvertitter i den anglikanske kirke i England

Den anglikanske kirke i England har opbygget en del erfaringer i arbejdet med farsitalende konvertitter. Området er i dag koordineret under Presence and Engagement, som er en arbejdsgren på nationalt niveau, som blev etableret af kirkens synode i 2005. I denne arbejdsgren ser man den specifikke indsats blandt farsitalende ind i en bredere sammenhæng, som omhandler kirkens tilstedeværelse og involvering ind i religiøst blandede områder i England. Presence and Engagement har især fokus på de teologiske, pastorale og praktiske aspekter af det at være kirke i et land med en stigende religiøs mangfoldighed. Gennem arbejdet søger man at klæde præster og menigheder på til det lokale arbejde.

Mange af de udfordringer, som man står over for i England, har lighedstræk med situationen i Danmark. Derfor vil det være en god ide, hvis en delegation fra folkekirken kunne rejse til England for at besøge nøglepersoner bag Presence and Engagement for at lytte til dem og dele erfaringer samt afklare muligheder for et eventuelt samarbejde med den engelske kirke i fremtiden.

Kapitel 3:

Undersøgelsens resultater

Hvad siger de farsitalende konvertitter?

Dette kapitel er skrevet på baggrund af interviews med farsitalende konvertitter og med præster og kirkeledere i Danmark. Interviews er foregået både individuelt og som gruppeinterviews. Derudover er et spørgeskema distribueret til farsitalende i Danmark. Først beskrives, hvem de farsitalende konvertitter er, og hvad de gav udtryk for i interviews og i spørgeskemaundersøgelsen. Derefter beskrives, hvordan præster og kirkeledere oplever udfordringerne i mødet med farsitalende konvertitter.

Spørgeskemaet blev distribueret til 108 farsitalende flygtninge og indvandrere, der enten var konverteret til kristendommen eller havde et ønske om at blive døbt. Gruppen bestod af 73 mænd (33 iranere, 16 afghanere, 24 kurdere) og 35 kvinder (18 iranere, 7 afghanere, 10 kurdere).

De fleste flygtninge var asylansøgere. Mange af dem var blevet afvist flere gange, og kun 37% havde fået opholdstilladelse. De fleste af denne gruppe var medlemmer af Church of Love. Mindre end en fjerdedel kom fra en sunnimuslimsk baggrund, og disse var primært kurdere, selvom majoriteten havde shia-baggrund, var deres religiøse opvækst og forståelse af shia-islam meget forskellig. Iranerne talte meget følelsesladet om tro, mens afghanerne var mere rationelle i deres tilgang. Et stort antal iranere angav, at de havde forladt islam, mens de stadig boede i Iran, og derfor beskrev de sig selv som værende ateister eller ikke-religiøse, før de blev kristne. Ud af de adspurgte angav 18%, at de var blevet kristne i Iran mens 82% angav, at de var blevet kristne i Danmark.

Mange tøvede med at svare på, hvilke professioner de havde i hjemlandet, formodentlig fordi de aldrig har haft et permanent job. Der var 30%, som angav, at de ikke havde nogen ansættelse. Læsefærdigheden blandt iranerne var højere end blandt kurderne og afghanerne. Det var generelt afghanere, der havde sværest ved at læse. I den kurdiske gruppe havde kvinder lavere læsefærdigheder end mændene. I forhold til læringsmetoder foretrak de fleste deltagere printet materiale og videoundervisning, mens 7% indikerede, at gruppediskussioner og deltagelse hjalp dem til at lære hurtigere i en undervisningssituation.

Den kristne tro

Interessant nok brugte afghanerne aldrig udtryk som ”skifte religion” eller ”blive kristen”. I stedet talte de om, at de var ”blevet døbt”. De var imidlertid ikke i stand til at forklare, hvad det betød for dem at være blevet døbt til den kristne tro. Iranere derimod var mere udtryksfulde og følelsesladede, når de fortalte vidnesbyrd om, hvordan Jesus havde mødt dem, eller hvordan de havde mødt Jesus. Kurdere udtrykte på den anden side et ønske om at se mere af Gud med udsagn som for eksempel: ”Hvordan kan jeg øge min tørst for Gud?”. Det var et gennemgående billede, at Gud

blev anset som en, der giver fred og løser problemer, hvorimod placeringen af Jesus og Helligånden ikke var klar. Da mange stadig kæmpede med at acceptere idéen om arvesynd, var evig frelse ikke noget, de reflekterede meget over i deres fortællinger. Mange talte om Guds frelsende nåde, men det var hovedsageligt i betydningen frelse fra deres elendighed i denne verden. Nogle spurgte ind til frelsen af deres familie ved dommedag.

Gud fyldte meget i deres fortællinger. Det var som en paraply af håb, der beskyttede dem fra smerten, kampene og usikkerheden. Det var hovedsageligt forestillingen om Gud og det hellige, der trak dem mod kirken. Kirken gav dem et sted, hvor de kunne være sammen med Gud og bede til ham. Mange udsagn handlede om deres spirituelle liv og indre kampe, for eksempel med udsagn som: ”Åbn mit hjertes øjne” eller: ”Giv mig styrke til at rette op på mine tidligere fejl”. Vreden over verdens uretfærdighed var også et tema og ønske til Gud. En stillede spørgsmålet: ”Gud, hvorfor sover du?”, mens en anden udtrykte det i form af en bøn: ”Kom, Gud, for der er for meget lidelse og uretfærdighed i verden”. I forhold til ønsket om at elske Gud sagde en person: ”Jeg ville ønske, at mine problemer en dag ville blive løst, så jeg kunne elske Gud alene for den han er”. En anden stillede spørgsmålet: ”Gud, hvorfor viste du dig ikke for mig tidligere”, og en tredje sagde: ”Jeg ønsker at vokse i troen, så jeg kan se mere af Gud”.

Når de blev spurgt om den kristne tro, talte mange om tilgivelse, fred, håb og kærlighed. Deres forståelse af tro var centreret omkring Jesus Kristus. En person sagde, at ”Kristus har tilgivet mig, men jeg ville ønske, jeg kunne gå tilbage og ændre min fortid. Jeg har gjort mange forkerte ting”. En anden sagde: ”Kristus dømmer mig ikke. Han accepterer mig for den, jeg er”, mens en tredje sagde, at ”Kristus gav mig håbet til at forblive i live”. I relation til troen var der også spørgsmål af moralsk karakter, for eksempel ”Hvordan kan jeg elske mere, dømme mindre og have mere tålmodighed?”.

Nogle døbte spekulerede stadig på, hvorvidt kristendommen var sandheden. Særligt blandt afghanere søgte man overbevisende argumenter for, hvorfor de skulle være kristne. En person spurgte for eksempel: ”Hvis jeg oplever mirakler i andre religioner, skal jeg så skifte religion igen?” Stort set alle efterspurgte mere undervisning på farsi og kurdisk, så de kunne lære mere om deres nye tro.

Kirken

Mange drømte om, at kirken måtte blive en global kirke, der kunne række ud, ikke bare til internationale grupper i Danmark, men også til mennesker i hele verden, for eksempel i Iran. Nogle følte, at deres evner ikke var blevet brugt i kirken og havde gentagne gange forsøgt at tilbyde hjælp, men ingen tog det seriøst. Nogle ønskede at gå på bibelskole og lære mere om Bibelen og den kristne tro, og der var et udbredt ønske om at sprede evangeliet blandt familie og venner. Nogle få udtrykte ønske om i fremtiden at arbejde i kirken på fuldtid.

De fleste definerede kirken som ”et helligt sted, hvor man kunne søge tilflugt og fred” særligt i ens indre spirituelle kampe. Som en sagde: ”Jeg kommer her for at finde fred og håb”. Andre talte om kirken som et fællesskab og en hjælp i nøden. Som en person udtrykte det: ”Udenfor er jeg en uønsket flygtning, men her føler jeg mig ligeværdig”.

Der herskede stor beundring og respekt for præster og kirkeledere på grund af deres venlighed og generøsitet. Man ville gerne vide mere om præsternes indre fred og spiritualitet, deres motivation, energi og styrke til at tjene menigheden, samt hvordan de formåede at acceptere selv de mennesker,

som løj for dem eller på anden måde brød deres tillid. Flere udtrykte et ønske om, at kirken kunne uddanne farsitalende præster.

Udover deres søgen efter Gud var der tre hovedårsager til, at konvertitter kom i kirken: For at opleve fællesskab og møde danskere, for at bede og for at modtage undervisning om den kristne tro. De fleste ønsker til forandringer i kirken relaterede sig til disse tre hovedtemaer, for eksempel at de ikke skulle holdes adskilt fra den danske menighed, at de ønskede mere undervisning i kristendommen, og at de ønskede mere danskundervisning. Mange ønskede også, at kirken ville advokere for dem i samfundet og overfor regeringen.

Mange konvertitter talte om den danske menighed som generøs, men de kæmpede med den danske form for gæstfrihed. Som en sagde: ”Vi ønsker ikke ting, vi har brug for venner!”. Mange følte sig inkluderet, også selvom de ikke oplevede, at danskerne talte meget til dem. Men som en udtrykte det: ”Deres smil fortæller mig, at jeg er velkommen”. Kritikpunkter gik primært på, at de følte sig dømt som kollektiv gruppe, for eksempel når de mødte skepsis omkring motivationen for deres valg om at blive døbt.

Spørgsmålet om hvordan man integrerer sig i det danske samfund, var et af hovedemnerne for flygtninge, der havde fået opholdstilladelse. En forklarede det på denne måde: ”Mange asylsager bliver afvist, og normalt planlægger du dit næste afslag. Da jeg fik opholdstilladelse, var det overvældende [...] Fra ikke at have meget at lave til pludselig ikke at vide, hvordan jeg skulle planlægge mit liv”. Mange flygtninge, der får opholdstilladelse, træder ind i en ny fase af forvirring og desorientering. Flere havde i løbet af asylfasen udviklet svære depressioner og havde desperat brug for hjælp. Afghanske konvertitter var under ekstra pres. De frygtede for deres liv derhjemme, de blev diskrimineret blandt andre muslimer, og de blev overset af andre iranske grupper.

Opsummering

De farsitalende konvertitter er ikke en homogen gruppe, men repræsenterer folk med forskellige livsvilkår, forskellige forståelser af kristendommen samt forskellige behov. Kirken blev set som et helligt sted, hvor de kunne komme for at søge tilflugt, bede og møde Gud. Mange stillede en række eksistentielle spørgsmål om for eksempel uretfærdighed i verden, og de udtrykte et ønske om at lære Gud bedre at kende. Der var også et stort ønske om at dele evangeliet med deres familie og venner, både i Danmark og i hjemlandet. Mange udtrykte beundring og respekt for den indre fred og spiritualitet, som de mødte hos de danske præster og kirkeledere. De udtrykte desuden et ønske om fællesskab med den danske del af menigheden samt hjælp til det sproglige. Afghanerne er en gruppe, som er i fare for at blive overset, skønt de udgør en særlig sårbar gruppe med nogle af de største behov.

Hvad siger danske præster og kirkeledere?

Mange præster følte sig privilegerede og ydmyge i forhold til at undervise og døbe flygtninge. Nedenfor er beskrevet, hvad præster og kirkeledere lagde vægt på i interviews om farsitalende konvertitter. Der blev i alt interviewet 17 folkekirkepræster, fire frikirkepræster og fem lægfolk, der havde en lederfunktion indenfor arbejdet.

Materialer og ressourcer

Der er ikke mange af de tilgængelige undervisningsmaterialer, der bliver brugt i undervisningen af flygtninge. De fleste præster bruger deres egne materialer. Nogle få bruger de eksisterende materialer, som for eksempel A Letter to a Friend, Møder med Jesus, Den Røde Tråd, Alpha eller Massoud Fourouzandehs undervisningslektioner på video.

Mange efterspurgte materiale, der kan klæde præster og ledere på, så de får en bedre forståelse for de farsitalendes kultur. En præst sagde: ”For at kunne hjælpe flygtninge til at vokse i troen, har vi brug for at vide, hvem de er: Deres kulturelle baggrund, deres verdenssyn, deres kontekst. Vi ved ikke noget om dem”. Nogle foreslog, man kunne holde en workshop eller anbefale relevant læsestof.

Tolkeressourcer er det største problem. De fleste tolke er ikke trænede som oversættere, da de ofte selv er i gang med at lære dansk samt lære om deres nye tro. Derfor er flere præster ikke sikre på, hvad der helt præcist bliver oversat. Det er også svært for de danske præster at lære de farsitalende at kende, eftersom samtale kræver en tolks tilstedeværelse.

Farsitalende lederskab er også et vigtigt fokuspunkt. Mange farsitalende hjælper til med praktiske opgaver, men der er brug for at inddrage dem i lederskab. Der er stor efterspørgsel efter en farsitalende koordinator i Danmark.

Desuden er der også stor efterspørgsel efter frivillige, eftersom mange præster føler det som en stor og overvældende opgave oveni deres andre pastorale forpligtelser.

Konversion og dåb

Der var blandt præsterne tre temaer, som gik igen i præsternes syn på dåb og konversion: Dåb som genfødsel, som kulturel og social integration og som imødekommelse af et behov. Der var tilsyneladende ikke megen teologisk refleksion omkring, hvad det indebærer at døbe en voksen muslim ind i folkekirken. For eksempel var der ikke meget fokus på at kontekstualisere undervisningen og materialerne til flygtningens kultur og kontekst.

Efter dåben var det igen typisk konvertitterne selv, der spurgte, om de måtte fortsætte med undervisningen. Mange præster gav udtryk for en oplevelse af at have mistet dem, de havde døbt. De brugte ord som ”vi mistede dem”, ”de flytter konstant”, ”det er svært at planlægge noget” og ”vi har ikke nogen plan”.

Integration

En flygtning med muslimsk baggrund, der konverterer til kristendommen i Danmark, gennemgår på én gang både en trosmæssig og en kulturel integrationsproces. Det ser ud til, at kirken ikke reflekterer meget over den konverteredes trosmæssige integration ud over det, der sker i dåbsundervisningen. Selvom den kulturelle integration var de flestes favorittema, så var det ikke et område, der blev handlet så meget på. En tredje integrationsproces, som mange følte et behov for, er integration i menigheden, dvs. hvor og hvordan kirken må forandres for at imødekomme og inkludere flygtninge.

En konvertit udtrykte hendes proces med at blive kristen således: ”Når du går fra at være muslim til at blive kristen, er det som om dit hjerte og dine lunger bliver revet ud, og du har brug for et nyt hjerte og nogle nye lunger”. Men hun følte ikke, at kirken havde været i stand til at give hende dette.

En præst udtrykte, at når man bliver kristen, modtager man hele den bibelske pakke. Men det var uklart, hvad denne pakke bestod af, og hvordan konvertitten skulle åbne den og bruge den til at omforme sit liv. Kan kirken for eksempel levere dette gennem et undervisningsforløb, som måske kun varer 10 eller 12 uger, og hvor størstedelen ikke kan tale det sprog, de bliver undervist på, hvor mange ikke kan læse og skrive, og hvor undervisningen bliver oversat af tolke, som er amatører og utrænede?

Det meste af dåbsundervisningen for farsitalende i folkekirken beskæftigede sig meget lidt med det kristne liv. Frikirker havde derimod en mere holistisk tilgang i deres undervisning. En frikirkepræst sagde: ”Vi underviser ikke kun i Bibelen. Vi taler også om, hvordan man lever som kristen i Danmark og om, hvordan man arbejder og lever i dette land. For at gøre dette praktisk parrer vi dem med lokale familier”.

Mange præster talte om integration som en proces, hvor flygtninge skal integrere sig i det danske samfund og i de danske kirker. Spørgsmålet om, hvilke ting kirken må forandre hos sig selv for at imødekomme de nyankomne, var der ikke meget diskussion og refleksion omkring.

Udfordringer

Præsterne gav udtryk for, at der er mange udfordringer. Af udfordringer af kulturel karakter kan nævnes kulturforskelle, sprogbarrierer, racisme (ikke kun fra den danske del af menigheden, men også internt mellem forskellige grupper af flygtninge og indvandrere), diskrimination fra andre muslimske grupper (især rettet mod afghanere), samt udfordringer med at imødekomme mennesker på tværs af uddannelsesniveau.

Mangel på ressourcer var en anden primær udfordring. De fleste præster nævnte behovet for flere undervisningsmaterialer. Derudover var oversættelse et gennemgående problem, mens finansiering blev nævnt af nogle. Mange udtrykte et ønske om en ansat farsitalende koordinator i Danmark samt flere frivillige, som kan tale sproget og kan hjælpe med undervisning, konferencer med mere. En tredje kategori relaterede til udfordringer i kirken. Nogle præster gav udtryk for, at de føler sig alene i arbejdet og savner opbakning fra menigheden. Manglende engagement fra konvertitterne selv var også en udfordring. Især aldrende menigheder kan opleve udfordringer med at fastholde de unge konvertitter. To præster omtalte udfordringer fra visse frikirker på grund af praktisering af gendåb samt på grund af skepsis over for undervisningen i en lokal pinsekirke.

En fjerde kategori af udfordringer har at gøre med de overordnede politiske og samfundsmæssige rammer. Her blev det blandt andet nævnt, at det er svært at planlægge arbejdet, fordi asylansøgere bliver flyttet rundt, og fordi statslige regler og krav begrænser asylansøgere og flygtninges mulighed for at deltage i kirkelige aktiviteter. Enkelte præster nævnte mistænkeliggørelsen af konvertitter i medierne som et problem.

Opsummering

For alle præsterne begyndte det hele med, at flygtningene en dag var dukket op i kirken, uden at præsterne havde været forberedt på det. De vidste meget lidt om flygtningene, og det rejste en række praktiske og teologiske spørgsmål. Præsterne fokuserede typisk på at imødekomme de nyankomnes behov og ønske om dåb. De største udfordringer for præster handlede om undervisningsmateriale, oversættelse, kommunikation med flygtninge og usikre og uengagerede menigheder.

Hos nogle fik man det indtryk, at arbejdet var færdiggjort efter dåben, og at der var ikke nogen plan derefter. Men mange præster var enige om, at kirken må ændres for at være kirke i et multikulturelt samfund. De vidste dog ikke helt hvordan.

Kapitel 4: Anbefalinger

På baggrund af ovenstående analyse og beskrivelse af konvertitters behov anbefales det, at folkekirken prioriterer følgende seks indsatsområder. For hver overordnet anbefaling følger en række underpunkter, som beskriver, hvordan anbefalingen kan udmøntes i praksis.

Anbefaling 1 – Folkekirken skal gøres mere inkluderende

Folkekirken må indrette sig, så der bliver plads til nyankomne. Forskelligheden skal værdsættes og fremhæves som et positivt bidrag til helheden. Den lokale kirke bør således ikke holde konvertitter adskilt fra den øvrige menighed, men skabe rammer, så de kan deltage i de almindelige gudstjenester og menighedsfællesskaber. Den danske menighed og de nyankomne må lære hinanden bedre at kende. Det kan gøres ved at lytte til flygtningenes historier samt ved at spise sammen eller etablere venskabsrelationer, hvor man mødes privat. Flygtninge skal ikke fremstilles som ofre, der har brug for sympati, men som overlever, der søger et nyt liv. Menigheden skal desuden opfordres til at varetage flere frivillige opgaver, så præsten har mulighed for at holde fokus på de pastorale forpligtelser. For at kunne løse opgaven har præster brug for at blive bedre klædt på til arbejdet.

Anbefaling 2 – Folkekirken skal fokusere på kristen dannelse og uddannelse af konvertitter

Folkekirkens lokale menigheder må hjælpe konvertitterne i deres integration i troen, kirken og samfundet ved at etablere et integrationsprogram. Dette program kan indeholde indsatser på to niveauer. For det første en lokal del i sognet med fokus på medlemspleje, som sikrer, at der bliver draget omsorg for at fremme den enkelte konvertits integration i troen, menigheden og samfundet. For det andet en national del med etablering af en form for skole, som tilbyder undervisningsforløb på elementært niveau inden for alle troens aspekter. Denne undervisningsinstitution kan udstede et uformelt certifikat til personer, som har gennemført hele grundforløbet, og kan desuden tilbyde mentorforløb for potentielle fremtidige ledere samt arrangere dagseminarer med fokus på temaer af betydning for både den trosmæssige, sociale og kulturelle integration.

Anbefaling 3 – Folkekirken skal udpege en farsitalende koordinator

Der er et presserende behov for at udpege en farsitalende koordinator til arbejdet blandt farsitalende konvertitter med muslimsk baggrund. Koordinatoren skal stå til ansvar over for en styregruppe, som sammen med Folkekirkeens mellemkirkelige Råd tager aktivt ansvar for og understøtter arbejdets fremdrift. De mest presserende opgaver er at udvikle en central ressourcedatabase på dansk og farsi målrettet menighederne og de nye konvertitter, at sikre, at folkekirkens liturgier er oversat i tosproget version og distribueret til alle menigheder, samt at udvikle indsatsen for at styrke medlemsplejen af konvertitter.

Anbefaling 4 – Folkekirken skal støtte op om flygtninges og indvandreres kulturelle og sociale integration i det danske samfund

Folkekirken skal bidrage til flygtninges og indvandreres kulturelle og sociale integration, så de lærer, hvordan man lever som kristen i det danske samfund. Der bør sikres tilbud om danskundervisning (gerne med fokus på indføring i kristne termer og tekster), undervisning i danske samfundsforhold (med blandt andet fokus på det kristne liv i dagligdagen, i arbejdslivet og om ligestilling mellem kønnene), samt tilbud om sjælesorg, rådgivning og traumebehandling. Kirken bør bidrage til, at medierne og offentligheden lærer flygtninges og indvandreres historier og vilkår at kende, så deres bidrag til samfundet synliggøres. Over for myndighederne må kirken hjælpe med at rådgive om deres rettigheder, at indrapportere racistiske hadforbrydelser, samt hjælpe med, at deres sociale netværk og behov tages i betragtning, når de får opholdstilladelse og skal flyttes ud i kommunerne.

Anbefaling 5 – Folkekirken skal give menneskelig støtte til asylansøgere

Asylansøgere skal tilbydes basal menneskelig omsorg. Ventetiden i asylfasen kan være lang, og asylansøgere har derfor en masse tid, hvor de ingenting laver. Her kan kirken tilbyde undervisning i dansk sprog, kultur og samfundsforhold, så de bruger tiden på noget fornuftigt, mens de venter. I forhold til asylsystemet bør kirken tilbyde udlændingemyndighederne vejledning og undervisning om de religiøse, kulturelle og politiske forhold, så de kan træffe retfærdige beslutninger. Asylansøgere må på den anden side lære, hvordan de præsenterer deres sag klart og sandfærdigt, så alt kommer frem i lyset og der ikke skjules elementer i sagen, for eksempel på grund af manglende uddannelsesniveau eller fordi de kommer fra en æreskultur, hvor nogle ting er svære at tale om. Mange af de asylansøgere, som er blevet afvist, er kørt fast i deres liv og har brug for kirkens hjælp til at skabe et realistisk overblik over deres muligheder samt træffe beslutninger om deres fremtid.

Anbefaling 6 – Folkekirken skal lære af erfaringerne fra den engelske kirkes arbejdsgren Presence and Engagement

Folkekirken har ikke formået at involvere den bredere menighed i arbejdet med konvertitter. De fleste konvertitter både blandt asylansøgere og flygtninge med opholdstilladelse er ikke længere tilknyttet den menighed, hvor de blev døbt. Det skyldes flere forskellige faktorer, herunder myndighedernes praksis med at flytte asylansøgere rundt i landet, uengagerede menigheder, samt manglende engagement hos konvertitterne selv. Det anbefales, at folkekirken sender en delegation til England for at besøge Presence and Engagement og lære af deres erfaringer, hvor det farsitalende arbejde ses som en del af et større billede, der omhandler kirkens tilstedeværelse og involvering i lokalsamfund med stor religiøs diversitet.

FOLKEKIRKENS
MELLEMKIRKELIGE RÅD

Peter Bangs Vej 5B
2000 Frederiksberg
Email: interchurch@interchurch.dk
Web: www.migrantsamarbejde.dk